

DOI <https://doi.org/10.30525/9978-9934-26-259-3-38>

**APPROACHES TO ORGANIZING THE CONTROL OF STUDENTS
EDUCATIONAL ACHIEVEMENTS IN MEDICAL BIOLOGY**

**ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНИХ
ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ З МЕДИЧНОЇ БІОЛОГІЇ**

Kornova N. I.

*Assistant at the Department of Biology
Bogomolets National Medical
University
Kyiv, Ukraine*

Корнова Н. І.

*асистент кафедри біології
Національний медичний університет
імені О.О. Богомольця
м. Київ, Україна*

Kravchuk M. G.

*Candidate of Medical Sciences, Docent,
Docent of the Department of Biology
Bogomolets National Medical
University
Kyiv, Ukraine*

Кравчук М. Г.

*кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри біології
Національний медичний університет
імені О.О. Богомольця
м. Київ, Україна*

Romanenko O. V.

*Doctor of Biological Sciences,
Professor,
Head of the Department of Biology
Bogomolets National Medical
University
Kyiv, Ukraine*

Романенко О. В.

*доктор біологічних наук, професор,
завідувач кафедри біології
Національний медичний університет
імені О.О. Богомольця
м. Київ, Україна*

Підготовка висококваліфікованих, конкурентоспроможних лікарів, здатних до самоосвіти та самовдосконалення упродовж професійної діяльності, є актуальним питанням розвитку вищої медичної освіти. З огляду на це ефективна організація навчального процесу у закладах вищої медичної освіти передбачає не тільки розробку відповідного навчально-методичного забезпечення організації освітнього процесу, а й використання різноманітних підходів до контролю рівня засвоєння знань студентами, формування в них належних вмінь та набуття ними необхідних практичних навичок. Завданням контролю рівня навчальних досягнень студента є, з одного боку, визначення ступеню, обсягу і повноти оволодіння ним необхідними знаннями

й формування в нього умінь та практичних навичок, а з іншого – отримання викладачем об'єктивних даних зі згаданих питань як підґрунтя для вибору методів і засобів навчання для подальшого використання в освітньому процесі.

Зважаючи на згадане вище нагальним питанням, що постає перед науково-педагогічними працівниками у закладах вищої освіти, є вибір оптимальних шляхів до активізації навчальної діяльності студентів, до вмотивування їх до наполегливої роботи, до розкриття їх творчих здібностей [1, 3]. Контроль рівня засвоєння знань є вкрай важливою і необхідною складовою організації навчального процесу, безумовно потрібною для встановлення відповідності набутих студентом знань, вмінь та практичних навичок вимогам стандарту вищої медичної освіти та для забезпечення у разі необхідності внесення коректив в організацію навчального процесу з відповідної дисципліни. Урахування позначених питань є однією з передумов на шляху до забезпечення набуття здобувачами вищої медичної освіти ґрунтовних знань та вмінь, виходячи з сучасних вимог.

До основних форм організації навчального процесу з дисципліни «Медична біологія» на кафедрі біології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця належать лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота студента. При цьому для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів застосовуються такі основні методи як, наприклад: пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; проблемного викладу; частково-пошуковий; методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності; словесні методи (лекція, бесіда); наочні методи (ілюстрація, демонстрація); практичні методи (виконання практичних робіт та розв'язання ситуаційних задач для вироблення практичних навичок та вмінь). Важливу роль також відіграє самостійна робота студентів з осмислення нового матеріалу. На практичних заняттях з медичної біології для з'ясування початкового рівня знань студентів використовуються письмовий тестовий контроль (10 тестових завдань з множинним вибором декількох правильних відповідей) або усне опитування (стандартизовані контрольні запитання). При цьому досягається встановлення рівня підготовки студента до конкретного практичного заняття з відповідної теми. В ході проведення практичного заняття контроль набутих навичок студентом та його вмінь здійснюється за такими видами навчальної діяльності як, зокрема:

виконання практичної роботи (дослідження макро- та мікропрепаратів, аналіз електронограм, заповнення таблиць, розв'язування ситуаційних задач, аналіз схем) з належним записом у протокол; уміння відповідати на запитання, які стосуються ходу виконання практичної роботи, зробити коректні висновки; вирішити ситуаційну задачу з теми практичного заняття. Контроль рівня набутих студентом практичних навичок та вмінь здійснюється викладачем в процесі спостереження за виконанням здобувачем вищої освіти практичної роботи, хід якої детально представлений в підготовленій науково-педагогічними працівниками кафедри біології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця навчальній книзі «Медична біологія: Посібник з практичних занять» [4]. Невід'ємною складовою діагностики рівня знань студентів на практичному занятті слугують також тестові завдання ситуативного характеру у форматі «Крок-1».

Оцінювання навчальної діяльності студентів має відбуватися в доброзичливій атмосфері з акцентом на рівні їх відповідних досягнень. Особливо це стосується аналізу результатів усного опитування студентів, оскільки за його проведення повинні враховуватися індивідуальні особливості кожного студента. Оцінювання навчальної діяльності студентів базується на принципах об'єктивності (оцінка студента повинна бути точною, справедливою і переконливою), систематичності (сприяє орієнтації студента на регулярне вивчення і засвоєння навчального матеріалу), єдності вимог (запобігає виникненню стресу у студента), всебічності (оцінювання має охоплювати всі ключові складові теми чи розділу навчальної програми з дисципліни, що вивчаються студентом), різноманітності форм і методів контролю (сприяють підвищенню зацікавленості студента у процесі навчання), гласності та умотивованості оцінок (метою викладача є проілюструвати студентові сильні і слабкі сторони в засвоєнні ними навчального матеріалу, що спрямоване на реалізацію мотиваційної функції контролю) [2, 3]. Предметом оцінювання під час вивчення медичної біології є комплекс питань, зокрема якість та обсяг знань студента, самостійність його суджень, його вміння розв'язувати ситуаційні задачі, рівень сформованості у нього біологічних компетентностей, тощо.

Оцінювання навчальних досягнень кожного студента з медичної біології має здійснюватися викладачем комплексно в кінці кожного практичного заняття, спираючись на сукупність методів і форм

контролю знань, умінь і навичок, набутих здобувачем вищої медичної освіти. Оцінка за кожне практичне заняття виставляється викладачем студентові з урахуванням результатів усього комплексу складових контрольних заходів.

В організації навчального процесу з медичної біології всі елементи контролю рівня знань, умінь та практичних навичок студентів є взаємозалежними. Дотримання сучасних, педагогічно обґрунтованих вимог щодо оцінювання навчальної діяльності студентів є вкрай важливою складовою забезпечення, реалізації функцій контролю навчання, ефективної перевірки знань та формування практичних навичок в студентів відповідно до змісту навчальної програми з дисципліни «Медична біологія».

Література:

1. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс]: підручник / КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2-ге вид., перероб. і допов. Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с. URI: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/29032>

2. Кайдалова Л.Г. та ін. Педагогіка та психологія вищої школи: навчальний посібник. Х.: НФаУ, 2019. 248 с.

3. Кравчук М.Г., Корнова Н.І., Романенко О.В. Формування біологічних компетенцій студентів: місце і роль принципів оцінювання. Інноваційні наукові дослідження у галузі педагогіки та психології : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 7–8 лютого 2020 р. – Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2020. – Ч. I. С. 33–35.

4. Медична біологія: Посібник з практичних занять / О.В. Романенко, М.Г. Кравчук, В.М. Грінкевич, О.В. Костильов; за ред. О.В. Романенка. 2-ге вид. К.: ВСВ «Медицина», 2020. 472 с.